

HATANPÄÄN LUKION OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

TUOTANTOYKSIKKÖ: Toinen aste, lukiotoimi
TOIMIPISTE / LUKIO: Hatanpään lukio

4.4.2. Opiskeluhuollon järjestäminen

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisöissä (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013, 3§).

4.4.2.1. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllinen opiskeluhoolto tarkoittaa toimintaa, jolla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa on lisäksi oppilaitos- ja opiskeluympäristön ja -yhteisön terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen. Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa Hatanpään lukiossa toteuttavatkin viimekädessä kaikki lukion yhteisöön kuuluvat.

Hatanpään **lukion yhteisöllisen opiskeluhoolltoryhmän tehtävänä** on lukion opiskeluhoollon suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi. Hatanpään lukion **yhteisöllisen opiskeluhoolltoryhmän kokoonpanoon kuuluvat** apulaisrehtori tai vaihtuva opettajajäsen, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, aineenopettajien edustaja, opiskelijoiden edustaja (opiskelijakunnan hallituksesta), huoltaja (tarvittaessa) sekä muu kutsuttu asiantuntija. Kokoonpanon työskentelyn pohjana on lukiokohtainen opiskeluhoollon suunnitelma, jonka ryhmä laatii ja jota ryhmä päivittää vuosittain.

Yhteisöllinen opiskeluhoolltoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kuusi kertaa vuodessa: Lukuvuoden alussa eli ensimmäisessä jaksossa toteutetaan lukuvuoden toimintasuunnitelman käyttöönotto sekä pedagoginen ryhmätason seurantalaveri ryhmäohjaajien kanssa (kolmannen ja neljännen vuoden opiskelijat). Myös toisessa jaksossa on luvassa pedagoginen ryhmätason seurantalaveri ryhmäohjaajien kanssa (ensimmäisen vuoden opiskelijat). Kolmannessa jaksossa tehdään yleistä toiminnan suunnittelua (opiskelija- ja huoltajajäsen mukana). Neljännessä jaksossa toteutetaan pedagoginen ryhmätason seurantalaveri ryhmäohjaajien kanssa (toisen vuoden opiskelijat). Lukuvuoden loppupuolella eli viidennessä jaksossa toimintaa arvioidaan ja suunnitelma päivitetään (opiskelija- ja huoltajajäsen mukana).

Hatanpään lukiossa yhteisöllisyyden lisäämiseen liittyviä toimenpiteitä on runsaasti. Syyslukukauden alussa lukion aloittavan ikäluokan opiskelijoille järjestetään ryhmäytymispäivä esim. Viikinsaarella; päivän järjestämisvastuussa opinto-ohjaajat, ryhmäohjaajat ja tutor-opiskelijat. Ensimmäisen opintovuoden ensimmäisessä jaksossa järjestetään opiskeluun valmentava kurssi, johon kuuluu myös yhteisöllisyysharjoituksia. Lisäksi ensimmäisen jakson opetus tapahtuu pääosin ryhmänohjausryhmissä, mikä osaltaan edistää yhteisöllisyyttä ryhmän sisällä. Henkilökunta pyrkii olemaan opiskelijoille helposti tavoitettavissa ja opiskelijoille annetaan tietoa, miten ja milloin opettajat parhaiten tavoittaa.

Ryhmänohjaustunteja ja –tuokioita ajankohtaisista teemoista järjestetään säännöllisesti lukuvuosikalenterissa ilmoitettuina päivinä. Tärkeät tiedotusasiat voidaan välittää Wilman

tiedotteina RO-tuokion jälkeen. Ryhmänohjaajat päättävät keskuudestaan, ketkä toimivat ryhmätasovastaavina, jotka suunnittelevat ryhmänohjaustuokioita ja muuta ajankohtaista, yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa.

Rispektii-työryhmässä opettajat ideoivat keinoja yhteisöllisyyden parantamiseksi ja herättelevät ottamaan muut paremmin huomioon niin työskentelyssä kuin vapaa-ajallakin. KeKe-työryhmä taas nostaa esiin kestävään kehitykseen tähtäävää toimintaa ja järjestää kierrätyspäiviä, pihansiivoustalkoita ym. yhteistä tekemistä.

Opiskelijakunta tuo näkemyksiään opettajakunnalle tiedoksi ja ideoi teemaviikkoja ja tapahtumia. Opiskelijoiden ehdotukset ja ideat pyritään ottamaan huomioon ja toteuttamaan soveltuvin osin. Tällaisia ovat esim. Avoin lava -tapahtuma joka jakson lopussa, lukiolaisten liikuntakerho sekä liikunnallinen turnauspäivä. Vakiintuneita eri vuositasoon opiskelijoiden yhteisiä ponnistuksia ovat mm. vuosittainen opiskelijoiden kokonaan tuottama oma musikaali (n. 1/3 opiskelijoista mukana käsikirjoittamassa, säveltämässä, lavastamassa jne.), monivuotinen Joulutori-projekti sekä koko lukion kevätretkipäivä HaLuFest.

Erilaisia yhdessä toimimisen muotoja Hatanpään lukiossa ovat myös kahvikonserttien, lukion esittelyiden, ykkösten tutustumisiltapäivän, vanhainpäivän ja penkkareiden sekä muiden perinteisten juhlien järjestelyt. Opiskelijamentoritoimintaa kehitellään eri aineissa.

Yhteisöllisyyttä kasvattavat myös hyvinvointipäivät sekä kunnioituksen teemaviikko. Opiskelijoita muistutetaan säännöllisesti ilmoitusvelvollisuudesta ja ilmoittamisen kanavista, jos he havaitsevat kiusaamista tai joutuvat sen kohteeksi. Erasmus+ sekä muut projektit, väittelykilpailut ja monikulttuuristen opiskelijoiden kokoamat oman äidinkielen ja kulttuurin päivät opettavat kunnioittamaan toisia eri tilanteissa. Laajempaa yhteisöllisyyttä rakennetaan myös toisten lukioiden kanssa yhteisillä projekteilla.

Vuosittain toteutetaan projektikurssit (mm. joulutori, musikaali) sekä perinteiset juhlat, kuten itsenäisyys- ja ylioppilasjuhla, opiskelijakunnan järjestämä pikkujoulu, joulujuhla, penkkarit, vanhojen päivä tanssiaisineen, kevätjuhla, kirkkovuoden juhlat sekä niiden vaihtoehto-ohjelmat. Painotuskursseihin kuuluvat monet musiikki- ja musiikkiteatteriesitykset sekä opiskelijoille että iltaisin huoltajille ja muille. Musiikki- ja musiikkiteatterilinjojen opiskelijat esiintyvät monissa eri tapahtumissa myös lukiomiljöön ulkopuolella.

Opiskelijoita otetaan yhä enemmän mukaan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Opiskelijoiden kannanottoja kootaan vuosittain kaikkien lukioiden yhteisillä palautekyselyillä ja lisäksi tarvittaessa lukion omilla kyselyillä. Kehittämistavoitteena on opiskelijapalautteidenkin perusteella yleislinjan opiskelijoiden innostaminen mukaan teemapäivien ja juhlien järjestelyihin.

Hatanpään lukion aloitteellinen opiskelijakunta kokoontuu säännöllisesti. Ohjaajina toimii 1 - 2 opettajaa. Opiskelijakunnan hallituksen tehtävänä on tiedottaa käsitellyistä asioista sekä opiskelijoiden että opettajakunnan suuntaan. Mm. koulun kotisivuilla tulee olla tietoa opiskelijakunnan hallituksesta ja ajankohtaisista asioista.

Tärkeimpiä viestintäkanavia opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa ovat Wilma, sähköposti ja lukion kotisivut, mutta myös InfoTV-järjestelmää sekä sosiaalisen median sivuja käytetään nopeaan tiedottamiseen. Vanhempainillat on merkitty lukuvuoden kalenteriin. Opettajat ja muu henkilökunta esittäytyvät ensimmäisen vuosikurssin vanhempainillassa (henkilökohtaisesti/valokuvat/video). Opiskelijoita ja huoltajia on mukana toimimassa lukion esittelyillä ja avoimien ovien päivissä

sekä esittelemässä lukiota peruskouluissa ja eri tapahtumissa.

Lukiossa toimii aktiivinen vanhempainyhdistys, joka osallistuu myös yhteisöllisten tapahtumien järjestämiseen sekä huomioi yhteisöllisyyttä edistäen toimivia opiskelijoita kannustusstipendein. Vanhempainyhdistys toimii aktiivisesti ja suunnittelee yhteistoimintaa myös opiskelijakunnan hallituksen kanssa mm. HaLuFestin yhteyteen.

Yhteistyötä tehdään toisen asteen ammatillisen koulutuksen (mm. Tampereen seudun ammattiopisto Tredu) ja lukiokoulutuksen eri toimipisteiden kanssa tarpeen mukaan myös valtakunnallisesti. Yhteistyöverkoston kuuluvat esim. kaupungin nuorisotoimi, lastensuojelu ja aikuissosiaalityö, terveydenhuollon eri toimijat, poliisi sekä seurakunta. Hatanpään lukiossa toimivan LUVA - koulutuksen myötä yhteistyötahoja ovat lisäksi maahanmuuttajille suunnatun tukitoiminnan tahot.

Lisäksi yhteistyötä tehdään kolmannen sektorin toimijoiden, kuten Siltavalmennuksen, kanssa sekä erilaisten projektien, SPR:n, Setlementti Naapurin (Tyttöjen Talo, Rikosuhripäivystys, Nuorten tuettu asuminen ym.), A-klinikkasäätiön ja Myllyhoitoyhdistys ry:n kanssa.

4.4.2.2 Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Opiskelijalla on oikeus opiskeluhoollon yksilöllisiin palveluihin, joita ovat **opiskeluterveydenhuollon palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä yksilökohtaisen opiskeluhoollon palvelut** ja joita toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Hatanpään lukion opinto-oppaassa kerrotaan, miten lukion yksilöllinen opiskeluhoolto on järjestetty. Sieltä löytyvät myös opetus- ja opiskeluhooltohenkilöstön yhteystiedot ja tehtäväkuvaukset. Opinto-opas löytyy myös lukion kotisivuilta.

Monialaisen asiantuntijaryhmän tehtävänä on opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen ja opiskeluhoollon tarpeen selvittäminen. Asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti. Asiantuntijaryhmä nimeää vastuuhenkilön, jolla on kirjaamisvelvoite.

Monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaperiaatteisiin kuuluu, että ryhmänohjaaja, opettaja tai opiskeluhoollon työntekijä voi kutsua koolle asiantuntijaryhmän käsittelemään kyseessä olevan opiskelijan opiskelijahuollollista tarvetta ja suunnittelemaan opiskelun tukitoimia.

Asiantuntijaryhmän perustamiseksi pyydetään opiskelijan kirjallinen lupa, samalla määritellään mukaan kutsuttavat henkilöt (tulostettava lomakepohja Wilmassa). Ryhmä sopii myös keskinäisestä työnjaostaan ja siitä, miten tukitoimien toteutumista seurataan.

Asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhooltokertomukseen (tulostettava lomakepohja Wilmassa). Suostumus opiskelijahuoltoon -lomaketta ja opiskeluhooltokertomusta säilytetään lukion kassaholvissa.

Opiskeluhooltosuunnitelma tallennetaan toisen asteen Areenaan Hatanpään lukio -otsikon alle ja Hatanpään lukion kotisivuille ja esitellään opettajien suunnittelupäivässä ja vanhempainilloissa.

4.4.2.3 Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Hatanpään lukion suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä pohjautuu Lukiolakiin 21 § (1267/2013) sekä Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin, 13 §. Lukiolain 21 § nojalla opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Rikoslain 27

luvussa toisen solvaaminen tai herjaaminen on säädetty rangaistavaksi teoksi. Pahoinpitely on rikos. **Hatanpään lukiossa kaikkia opiskelijoita ja henkilökuntaa kohdellaan yhdenvertaisesti** riippumatta henkilön sukupuolesta, iästä, etnisestä alkuperästä, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, terveydentilasta, vammaisuudesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta.

Kiusaamisen ja häirinnän ennaltaehkäisy Hatanpään lukiossa

Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä **käsitellään Hatanpään lukiossa opiskelijoiden kanssa ryhmänohjaajan tuokiossa ensimmäisen lukuvuoden ensimmäisen jakson aikana.** Kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi opiskelijoille annetaan tietoa sekä kasvokkaisuudesta että viestintien välityksellä tapahtuvasta kiusaamisesta ja sen seurauksista. Ryhmytymisen myötä opiskelijoiden empatiakyky kasvaa, mikä osaltaan vähentää halua kohdella toisia epäkunnioittavasti.

Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat tutustuvat erityisen tuen henkilöihin eli kuraattoriin, psykologiin ja terveydenhoitajaan OP1-kurssin aikana, mikä madaltaa kynnystä ottaa näihin yhteyttä esimerkiksi kiusaamistapauksissa. Luonnollisesti opiskelijoilta kysytään kiusaamisesta terveystarkastuksessa, ja aihetta käsitellään myös terveystiedon oppitunneilla. Tutor-opiskelijoiden koulutuksessa käsitellään yhtenä teemana kiusaamista. Opettajille järjestetään koulutusta tarvittaessa; **koko henkilöstön pitää tuntea Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.**

Kiusaamis- ja häirintätapausten käsittely

Hatanpään lukiossa **jokainen väitettykin kiusaamistapaus käsitellään ja selvitys tapahtumien kulusta tehdään mahdollisimman nopeasti.** Jos on kyse yksittäisestä tapauksesta, ryhmänohjaaja selvittää asian opiskelijoiden kanssa. Saadessaan tietää kiusaamisesta opiskelijat tai vanhemmat voivat ottaa yhteyttä ryhmänohjaajaan tai rehtoriin. Opiskelijat voivat myös milloin tahansa jättää tietoa havaitsemastaan/kokemastaan kiusaamisesta/häirinnästä Wilmaan.

Mikäli kiusaaminen tai häirintä on toistuvaa, henkilöstöstä vähintään kaksi osallistuu selvitykseen. Selvityksessä kaikkia osapuolia kuullaan, jotta jokaisen näkökulma tulee esiin, ja saadaan sovituksi, kuinka tilanne laukeaa. Käsittelyn lopputuloksena voi olla esim. yhteinen sopiminen, kuten anteeksipyyntö ja -antaminen.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä puuttuu tarvittaessa kutsuttuna toistuvaan kiusaamiseen/häirintään ja päättää rangaistuskeinoista sekä jatkotoimenpiteistä. Selvittämiskeskusteluista kirjataan muistio. Myös jatkoseurannasta on syytä sopia.

Huoltajille tarjotaan tarvittaessa mahdollisuus kuulemiseen kiusaamis- ja häirintätapauksissa. Kaikille osapuolille tarjotaan myös tarvittaessa opiskelijahuollollista yksilötukea. Tarvittaessa työskennellään koko ryhmän kanssa tavoitteena kiusaamisongelman vakavuuden tiedostaminen ja kiusaamiseen liittyvien roolien ja -normien muuttaminen. Tällöin kiusaamista käsitellään anonyymisti, yleisellä tasolla.

